

Økologisk Engrapgræs

Innovation
og vækst

Dyrkningsvejledning 2024

Vækstform og produktionsmål

Engrapgræs er en varig græsart med underjordiske udløbere. Den er langsom i udvikling og danner ved hjælp af udløberne et tæt græstæppe i en flerårig bestand. Vækstformen varierer meget fra sort til sort. Nogle sorter er udviklet til anvendelse i blandinger til plænebrug og grønne områder, mens andre sorter er udviklet til foderbrug i afgræsningsblandinger.

Jordbund

Engrapgræs bør dyrkes på gode lermuldede jorde med en god vandforsyningsevne i hele vækstperioden. Humusrige arealer er uegnede på grund af faren for iblanding af enårig og alm. rapgræs.

Klima

Produktionen af engrapgræs er koncentreret på de østlige øer og her er nedbørsmængden i juli måned mindre på Øerne end i Jylland.

Dyrkningssikkerhed

Hvis der tages hensyn til de forhold, der er beskrevet under de forrige afsnit, må engrapgræs betegnes som en forholdsvis sikker afgrøde.

Sorter

Engrapgræs kan opdeles i 2 typer:

- Sorter der egner sig til landbrugsformål.
- Sorter der er godkendt og anerkendt som plænegræs.

Den sidstnævnte type er specielt forædlet til brug i græsplæner, golfbaner m.v. og benævnes derfor som plænetyper.

De væsentligste forskelle mellem fodertyper og plænetyper er følgende:

- fodertyper er normalt 15-35 cm højere end plænetyper.
- fodertyper er tidligere i vækst om foråret.

DSV Frø Danmark råder over nogle af de bedste frøgivere i Danmark.

Tusindkornsvægt

Tusindkornsvægten varierer fra ca. 0,25 - 0,45 g.

Sortsskifte

Landbrugsstyrelsen foreskriver 3 dyrkningsfrie år mellem forskellige sorter, men i praksis kan der være behov for et længere interval mellem forskellige sorter.

Udsæd og udlægsteknik

Udsædsmængde

Der anvendes 9 - 12 kg udsæd pr. ha uanset type. Såmængden bør dog altid afpasses efter såbedets kvalitet. Et plantetal på 125 - 150 pr. m² vil være passende. Med en ensartet plantebestand kan der dog høstes fuldt udbytte med blot 100 velfordelte planter pr. m².

Sådybde

Sådybden bør være maks. 1,0 cm. Frøene bør placeres i jorden og dækkes let med såmaskinens efterharve. Det er som regel en fordel at så på tromlet jord.

Dæksæd - forår

Det meste engrapgræs bliver udlagt om foråret i enten hestebønner, ærter eller vårbyg. Ved udlæg i vårbyg sås kornet først og i næste arbejdsgang udsås engrapgræs. Det er vigtigt, at engrapgræsset sås hurtigst muligt efter dæksædens såning og at frøet dækkes af ½-1 cm jord. Derved opnås de bedste spirebetingelser.

Vi foretrækker udlæg i hestebønner eller ærter, da engrapgræsset her får gode muligheder for at udvikle sig tilstrækkeligt. Af hensyn til etableringen af engrapgræsmarken bør der tilberedes et godt såbed, inden hestebønnerne eller ærterne sås. Da ærterne sås i 5 - 7 cm's dybde er risikoen for et knoldet såbed tilstede.

Vanskelige frøarter at frarens

Enårig og alm. rapgræs, hundegræs, knæbøjlet rævehale, vindaks, skræppe, kamille, mælkebøtte og hønsetarm. Håndhakning og bortlugning sent på foråret kan være aktuelt, når det gælder skræppe og rødknæ.

Sygdomme og skadedyr

Der ses indimellem angreb af meldug, engrapgræsrust og gulrust i engrapgræsmarkerne både efterår og forår. Angrebene om efteråret tillægges kun svag betydning for udbyttets størrelse. Dog bør man være opmærksom på stærke rustangreb i svage 1. års marker om foråret.

Gødskning

Efterår

Kvælstof tilføres normalt fra først i september med 45 - 60 kg N/ha. Et svagt udlæg skal dog tilføres gødning umiddelbart efter dæksædens høst.

Forår

Engrapgræs tilføres 60 - 70 kg N/ha tidligt forår når der kan køres på jorden. Ved senere udbringning stiger risikoen for bundgræs og dermed et mindre frøudbytte. Svovl er et vigtigt næringsstof for plantens optagelse af kvælstof. Svovl kan tilføres i form af kaliumvinasse som er i pulver form, og det skal blandes op i kalk for at sprede det korrekt. Kaliumsulfat, patentkali, Kieserit, naturgips eller Wigor S og kan anvendes i økologisk produktion, når der udstedes en erklæring fra en økologikonsulent om behovet.

Høst

Tidspunkt

Engrapgræs vil normalt være tjenlig til høst i første halvdel af juli. Det korrekte skårlægningstidspunkt vil være ca. 3 - 4 uger efter blomstring og når frøene med et let slag falder af i toppen af akset.

Skårlægning

Engrapgræs er normalt ikke særlig spildsom - plænetyperne er de mindst spildsomme - og derfor kan man tillade sig at vente med skårlægningen til afgrøden er godt moden. Normalt bør engrapgræs altid skårlægges uanset type. Dog kan korte og ikke spildsomme engrapgræssorter i visse år høstes direkte.

Til skårlægning anvendes en alm. slåmaskine, skiveslåmaskine eller en selvkørende skårlægger. Da engrapgræs hører til de langsomtvoksende græsser, er faren for gennemgroning af skåret minimal. Derfor kan den almindelige slåmaskine og skiveslåmaskinen med fordel anvendes, idet et smalt og tyndt skår vejrer hurtigere og mere ensartet end et tykt skår.

Engrapgræs er normalt færdigvejret efter 6 - 8 dage på skår – i praksis høstes ofte tidligere.

Mejetærskerens indstilling

Tærskning kan ske uden brug af pick-up. Almindeligvis kan afgrøden opsamles ved hjælp af akshævere monteret på hver anden finger.

Ved tærskning af engrapgræs er det vigtigt, at så meget som muligt af frøet udskilles gennem broen. Det skyldes, at de lødne frø er svære at adskille fra halmen på rysterne.

Grundindstillinger:	
Cylinderhastighed:	1.000-1.200 omdr./min.
Broafstand:	Fortil: ca. 4 mm Bagtil: ca. 2 mm Evt. montering af blændeplader
Halm rotor	Middel hastighed og afstand
Emtesold:	Lamelåbning: 16 mm
Emtesoldforlænger:	Lamelåbning: 18 mm Evt. motering af fingerrist Indstilling: Opad - bagud
Kornsold:	Lamelåbning: 12 mm
Luftretning:	Vindlederen stilles mod emtesoldets midterste-forreste del.
Luftmængde:	Mindste - med laveste hastighed på blæseren

Rumvægt

1 m³ råvare vejer ved normal renhed ca. 200 kg.

Høst som 2. års mark

Ved høst som 2. års mark (evt. 3. års) vil det være en fordel at sprede halmen jævnt ud over marken og derefter afbrænde den. Det er vigtigt, at en evt. afbrænding af plænetyperne sker umiddelbart efter høst. Da denne type vokser forholdsvis langsomt, kan en afbrænding efter midten af august medføre et væsentligt mindre udbytte. Det skyldes, at planten skal opnå en vis størrelse inden vinteren for at kunne danne optimalt med frøstængler.

Fodertyperne kan normalt tåle at blive afbrændt til midten af september, uden det påvirker udbyttet i negativ retning.

Hvis ikke marken afbrændes, er det vigtigt at fjerne halmen umiddelbart efter høst og derefter foretage en meget tæt afpudsning.

I første halvdel af oktober skal marken være afpudset i 6 - 8 cm's højde og det afpudsede materiale fjernes hvis det ligger som et "lag" af hensyn til optimal stængeldannelse.

Afregningsgrundlag

Engrapgræs afregnes på grundlag af:

- Rent spiret frø: 85,0%
- Andre plantearter: 0,3%

EU's kvalitetskrav

EU's minimumskrav til kvaliteten er:

- Renhed: 85%
- Spireevne: 75%
- Fremmed kulturfrø + ukrudt: max. 2,0%, dog max. 1,0% af en enkelt art. Til og med 0,8% af andre rapgræsser henregnes dog ikke til fremmed kulturfrø
- Indhold af kvik: max. 0,3%

- Antal skræppe excl. rødknæ: max. 2 stk. i 5 gram

Ved indhold af 0,1-0,5% andre rapgræsser fradrages 5% af prisen og ved mere end 0,5% andre rapgræsser fradrages 10% af prisen.

Hvis der er skæppe eller rødknæ i renvaren ydes der ikke økologitillæg.

Februar 2024, ingen ansvar, læs etiketten inden brug.